

De najaarstrek ten oosten van de stad Utrecht 2013



Inleiding:

2013 is voor de trektellers een bijzonder jaar geworden. Na meer dan 20 jaar vanaf de renbaan in De Uithof te hebben geteld, viel uiteindelijk het doek over deze locatie. Werkzaamheden, en de daarmee gepaard gaande verstoring, noopten ons uit te zien naar een andere locatie. Een locatie die en bereikbaar moest zijn, en bovendien ook aansloot op de trekbaan die over De Uithof komt. Er is gekozen voor De Jacobssteeg bij De Bilt. Een plek met veel uitzicht (dat was voor sommige van De Uithof veteranen wel even wennen in het begin) en ook een plek met trektelgeschiedenis. Eckhart Heunks stelde mij telverslagen van deze plek, toen nog Biltse Grift genaamd, beschikbaar vanaf 2001. Ook in de jaren daarna is er nog regelmatig geteld vanaf deze plek.

De resultaten:

	<i>Uithof</i>	<i>Uithof</i>	<i>Uithof</i>	<i>Uithof</i>	<i>Jacobssteeg</i>	<i>Totaal</i>
	2010	2011	2012	2013	2013	2013
Teluren	58,35	60,08	61,57	15,31	63,35	78,66
Tellers	10	16	15	6	27	27
Soorten	74	89	87	39	82	85
Aantal	19610	25768	24428	1992	40518	42510

Er is in de telperiode tussen 17 augustus en 20 november 27 keer geteld, waarvan acht keer vanaf de renbaan in De Uithof en 19 keer vanaf De Jacobssteeg. Nooit eerder werden er zoveel uren gemaakt in het telseizoen. De weersomstandigheden hebben daar zeker toe bijgedragen. Doorgaans waren de omstandigheden redelijk tot goed. De nieuwe locatie heeft ook een aantrekkende werking gehad. Met meer tellers op de post kom je vanzelf in de verleiding nog even door te gaan. De angst van iedere trekteller is dat juist die ene krent langs vliegt, net nadat je bent weggegaan. Dan blijf je liever nog even. Het aantal soorten van De Uithof was laag. Er is daar alleen in een deel van augustus en een deel van september geteld. Toch leverde die korte periode nog aardige aanvullingen op voor de soortenlijst. Bijvoorbeeld: boomvalk, tapuit, paap en duinpieper.

Tellingen:

In totaal zijn er 27 tellingen geweest, waarvan 8 op de renbaan en de overige aan de Jacobssteeg. Er zijn enkele data die er uit springen door matige, en/of slechte weersomstandigheden. Tellingen die gedeeltelijk de mist in gingen waren 16 oktober, 2, 13 en 16 november. Op 16 november bleef het zicht horizontaal royaal onder de 200 meter. Naar boven toe was het nog veel minder. De telling van 28 augustus werd ernstig verstoord door het lawaai van werkzaamheden. Het demonteren van betonplaten met pneumatische apparatuur doet geen recht aan het fijn besnaarde gehoor van een trekteller. Wel heel grappig dat de sonore bas van een rond vliegende raaf het nog net won van de mechanische herrie.

De top tien van 2013:

De top tien van 2013 ziet er als volgt uit. Daarnaast ter vergelijking de cijfers van 2011 en 2012.

<i>De Uithof:</i> 2011:		<i>De Uithof:</i> 2012:		<i>De Uithof/De Jacobssteeg:</i> 2013:	
1. Spreeuw	3883	1. Spreeuw	5097	1. Spreeuw	9706
2. Houtduif	3186	2. Vink	3469	2. Vink	7820
3. Koperwiek	2781	3. Grauwe gans	1884	3. Grauwe gans	4196
4. Vink	2449	4. Koperwiek	1545	4. Houtduif	3114
5. Grauwe gans	2128	5. Sijs	1158	5. Kolgans	2259
6. Kolgans	1731	6. Graspieper	1124	6. Kramsvogel	2138
7. Kievit	1425	7. Veldleeuwerik	1013	7. Koperwiek	2046
8. Kokmeeuw	920	8. Boerenzwaluw	975	8. Veldleeuwerik	1686
9. Sijs	911	9. Houtduif	958	9. Aalscholver	1152
10. Graspieper	811	10. Kokmeeuw	927	10. Gans spec.	1011

De top tien van 2013 is een samengestelde top tien. Wie de eindklassering van dit jaar vergelijkt met de eindklassering van de twee voorgaande jaren ziet twee nieuwe soorten opdoemen: de kramsvogel en de gans spec. De kramsvogel begon pas vanaf begin november echt door te komen, we hebben in november bij iedere telling stevige groepen tjakkers gehad.

De spec. ganzen scoorden ook hoog dit jaar. Wellicht is dit een "Jacobssteeg effect". Door het betere uitzicht zie je ook meer "ver weg groepen", die niet altijd te benoemen zijn. Door de samenvoeging van gegevens van de beide telposten gaat het eigene van iedere plek een beetje verloren. Op de renbaan zagen we onder andere boomvalk, zilvermeeuw, duinpieper, tapuit en paap. Bij de Jacobssteeg werd een wespendif gezien. Die ontbreekt overigens in het teloverzicht omdat ik op 29 augustus, de dag van de waarneming, nog niet wist dat de Jacobssteeg weer een telpost zou worden. Wie geïnteresseerd is in de totalen van iedere telpost apart, verwijs ik naar de site van www.trektellen.nl.

De ligging van de telpost:

Telpost de Jacobssteeg bevindt zich aan de Jacobssteeg op de hoogte waar dit pad de Biltse Grift kruist. Vanaf de Utrechtse weg in De Bilt kun je tegenover het Van De Valk restaurant de Biltse Hoek de Jacobssteeg in. (dus aan de zuidkant van de Utrechtse weg) De telpost ligt op 300 meter afstand vanaf het begin van het pad.

Wanneer er wordt geteld:

In principe wordt er iedere zaterdag vanaf een halfuur voor zonsopgang geteld. In ieder geval tien kwartier lang, maar doorgaans blijven we wat langer zitten. Daarnaast zijn er ook midweekse tellingen, maar op dit moment is nog niet duidelijk op welke dagen er geteld gaat worden. Via het UVN zal dit nog bekend worden gemaakt.

Een vast onderdeel van het trekten vormt de deelname aan de European Birdwatch. Ook dit jaar hopen we als telpost op 4 oktober weer mee te doen.

Tenslotte:

Hoewel er sprake is van een vaste kern van tellers, blijken steeds vaker “losse” vogelaars een keer aan te waaien. Deze ontwikkeling juichen we van harte toe. Het is juist de bedoeling dat een ieder die zich geïnteresseerd weet, van harte welkom is. Speciale kennis is niet vereist. Voor niet-ingewijden kan trek tellen saai zijn (voor ingewijden trouwens ook). Wie er voldoening aan beleeft om een klein groepje mezen uit de blauwe hemel te plukken of zich kan verbazen over de grote groepen kramsvogels die ineens nonstop door (t)jakkeren, is op een telpost aan het goede adres. Overigens zijn er op de “dode” momenten altijd nog de plaatselijke vogels die voor afleiding zorgen: een waterral die langs de oever van de Biltse Grift scharrelt, een ijsvogel bijna iedere telling laat zien waarom de blauwe schicht een toepasselijke naam is of een havik die voor paniek onder de houtduiven en kieviten zorgt. Je kunt de vogeltrek in cijfertjes vangen; de beleving ervan blijft een subjectief gebeuren.

Anton Schortinghuis, juli 2014